

Αλυσίδας εγκώμιον

από το περιοδικό class war dog
2005

Αλυσίδας εγκώμιον

Το κείμενο με τον παραπάνω χαρακτηριστικό τίτλο δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2005 στο περιοδικό class war dog. Συγγραφέας του ήταν η αυτόνομη πολιτική ομάδα “μηδέν άπειρο” και θέμα του η αντιφασιστική διαδήλωση της 19ης Μάη του 2005. Για την ακρίβεια, το θέμα του ήταν η οργάνωση του μπλοκ των αυτόνομων, που συμμετείχε σε κείνη τη διαδήλωση.

Ίσως πια σήμερα η εικόνα διαδηλωτών που συμμετέχουν σε αντιφασιστικές διαδηλώσεις πιασμένοι σε αλυσίδες να είναι σχετικά οικεία, εκείνη την περίοδο πάντως η εικόνα ενός μπλοκ που κατέβηκε στο δρόμο με τη συγκεκριμένη οργανωτική μορφή δεν ήταν κάτι το συνηθισμένο και ως τέτοιο θεωρήθηκε... Θεωρήθηκε διάφορα πράγματα, αλλά κατά κύριο λόγο θεωρήθηκε “μιλιταριστικό”! Το κείμενο που αναδημοσιεύουμε εδώ είχε γραφτεί σα μια προσπάθεια πολιτικής υποστήριξης των αλυσίδων, σα μια προσπάθεια πολιτικής υποστήριξης εκείνου του μπλοκ και τελικά σα μια προσπάθεια πολιτικής υποστήριξης “της συλλογικής αυτοοργάνωσης του αντικαπιταλιστικού κινήματος. Με αλυσίδες ή χωρίς”.

Λέμε ότι είναι σωστό και αναγκαίο να κάνεις αλυσίδες στις διαδηλώσεις και ακόμη σωστότερο να κάνεις αλυσίδες στις αντιφασιστικές διαδηλώσεις. Και λέμε, επίσης ότι δεν πρόκειται, τουλάχιστον καταρχήν, για ζήτημα στρατιωτικής “αποτελεσματικότητας”· η “αποτελεσματικότητα”, ένας όρος πιο σύνθετος απ’ ό,τι φαίνεται, είναι ένα ζήτημα που θα κριθεί στην πράξη και μέχρι τότε ο καθένας μπορεί να λέει ό,τι θέλει. Πέρα από την “αποτελεσματικότητα” όμως, αυτό που έχουμε μπρος μας όταν μιλάμε για αλυσίδες στις διαδηλώσεις είναι ένα ζήτημα πολιτικής φερεγγυότητας, ένα ζήτημα εμπιστοσύνης, ισοτιμίας και αυτοοργάνωσης. Όταν μιλάμε για τις αλυσίδες δε μιλάμε για τίποτα λιγότερο από την αδιαμεσολάβητη αυτόνομη δράση στο δρόμο. Αυτό είναι το ζήτημα που θα μας απασχολήσει στα παρακάτω.

Εκ πρώτης όψεως η αλυσίδα φαίνεται απλή: Μια σειρά διαδηλωτών που περπατάνε δίπλα δίπλα πιασμένοι από τους αγκώνες και στοιχισμένοι σε ευθεία, πολλές τέτοιες σειρές η μία πίσω από την άλλη, και τέλος· αυτό ήταν. Μετά από αυτό, ο καθένας μπορεί να προσθέσει ό,τι εξοπλισμό προστασίας ή επίθεσης θέλει, και να τον φανταστεί να χρησιμοποιείται όπως θέλει. Εμείς ωστόσο θα μείνουμε σε αυτό το γραμμικό σχηματισμό και θα τον συζητήσουμε από μόνο του, προτού ακόμη αρχίσει να εμπλουτίζεται με αυτό που κουβαλάνε οι διαδηλωτές. Θα αποφύγουμε έτσι τον κίνδυνο να εμπλακούμε σε φαντασιώσεις “αποτελεσματικότητας” και θα μείνουμε στο πολιτικό σκέλος του πράγματος.

Λοιπόν, αυτός ο σχηματισμός έχει δεχτεί -και δέχεται ακόμη- άπειρη κριτική και μάλιστα άπειρη από εκείνο το είδος της κριτικής που αρέσκειται να φαντασιώνει τον εξτρεμισμό. Για να είμαστε πιο σαφείς πρέπει να πούμε ότι αυτός ο σχηματισμός έχει δεχτεί άπειρη κριτική “από τ’ αριστερά”. Σύμφωνα με αυτήν την κριτική, όποιος/α προτείνει, προωθεί και πραγματοποιεί το σχηματισμό αλυσίδων είναι, ούτε λίγο ούτε πολύ, μπάτσος ή τουλάχιστον έχει “μπάτσικη λογική” (έχουν γραφτεί και σε προκηρύξεις αυτά): αυτό γιατί ο σχηματισμός - αλυσίδα “καταπιέζει τον αυθορμητισμό των διαδηλωτών”, “καταπνίγει την ανθρώπινη πρωτοβουλία, φαντασία και επινοητικότητα”, “εντάσσει το άτομο σε μια άμορφη μάζα” κλπ κλπ.

Πότε άραγες έγιναν οι κινηματικές διαδηλώσεις το τσίρκο όπου αρμόζει να μοστράρονται τα χούγια και οι ιδιοτροπίες του κάθε μονάκριβου και προστατευόμενου ατόμου; Πότε οι ιδιοτροπίες του ενός έγιναν ο νόμος που πρέπει να ακολουθούν όλοι; Πότε το λεγόμενο “αυθόρμητο” (ό,τι κατεβάσει η κούτρα του καθενός την κακιά την ώρα) ζυγιάστηκε με ζύγι με κάποια “ελευθερία” και κρίθηκε υπεράνω της εκ των προτέρων σκέψης και των συλλογικών αποφάσεων; Δεν ξέρουμε, αν και θα ενδιαφερόμασταν να μάθουμε. Πάντως δυο πράγματα είναι σίγουρα:

Το πρώτο είναι ότι δεν ήταν πάντοτε έτσι: τα κινήματα, όποτε και για όσο υπήρξαν πραγματικά αντιμετώπισαν το ζήτημα της αυτοοργάνωσης με πολλούς τρόπους και βρήκαν χιλιάδες απαντήσεις, καμία από τις οποίες δεν περιλάμβανε τη θεοποίηση του λεγόμενου “αυθόρμητου”.

Το δεύτερο είναι ότι το άτομο και τα δίκια του, ο “αυθορμητισμός” του και η θεοποίησή του, δεν είναι κινηματικές έννοιες. Μια ματιά στις βίβλους των αφεντικών αρκεί για να δει κανείς ότι, αντιθέτως, το άτομο και τα δίκια του είναι η θεμελιώδης μονάδα των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων. Το άτομο, αυτός ο γλυκούλης ιδιοκτήτης του εαυτού του και οι ορέξεις του και οι δυνατότητές του· από δω ξεκινάει το σύνταγμα των ταξικών κοινωνιών· και από δω συνεχίζεται ακάθεκτο: το άτομο και η ιδιοκτησία του και η “ελευθερία” του να αγοράσει την εργατική δύναμη των άλλων και να πουλήσει τη δικιά του, και τα δικαιώματά του, και η ιδιοφυΐα του που αν εκφραστεί “ελεύθερα” γρήγορα αποφέρει τους καρπούς της με τη μορφή περισσότερης ιδιοκτησίας και περισσότερης εξουσίας πάνω στην εργασία των άλλων. Το ικανό άτομο, οι απεριόρι-

στες δυνατότητες και οι πετυχημένες ιδέες του· εδώ είναι το κέντρο της καπιταλιστικής μυθολογίας εδώ και το υποκείμενο που την κινεί.

Ας ξαναγυρίσουμε τώρα στο σχηματισμό - αλυσίδα. Αν αυτός ο απλός σχηματισμός με τους κλειδωμένους αγκώνες έχει ένα σημαντικό πλεονέκτημα, είναι ότι βάζει τα σώματα να μιλήσουν συλλογικά, να εκφράσουν δίχως λόγια μια κοινή απόφαση που υλοποιείται. Και τα σώματα, μπλεγμένα αγκώνα με αγκώνα μεταξύ τους, λένε ότι εδώ πρόκειται για ένα συλλογικό υποκείμενο, ότι “ή θα τα καταφέρουμε όλοι μαζί ή θα αποτύχουμε όλοι μαζί”, αλλά θα προσπαθήσουμε να κάνουμε αυτό που είπαμε από τα πριν συλλογικά και ισότιμα. Χρειάζεται εδώ μια κάποια προσοχή: δεν πρόκειται για συμβολισμούς, αλλά για απτή πραγματικότητα. Η επιλογή της αλυσίδας δένει τους διαδηλωτές μεταξύ τους και σ' αυτό το δέσιμο, τα επιμέρους χαρακτηριστικά, τα ατομικά “πλεονεκτήματα” και “μειονεκτήματα” διαλύονται για να συσταθούν τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ενός συλλογικού υποκειμένου.

Στην αλυσίδα λοιπόν δε μετράει η σωματική διάπλαση, το ύψος ή το βάρος: η σωματική δύναμη του καθενός επιλέγει να προστεθεί στη δύναμη των άλλων για να διαμορφώσει μια συλλογική αντίσταση στην όποια επίθεση.

Στην αλυσίδα δε μετράει το φύλο: άντρες και γυναίκες επιλέγουν να σταθούν ισότιμα δεμένοι μεταξύ τους· κρατάνε ο ένας τον άλλο, αλληλοπροστατεύονται ως ισότιμα μέρη του συνόλου που έχουν φτιάξει για τον εαυτό τους. Οι γυναίκες δεν αντιμετωπίζονται ως φτωχοί συγγενείς των τάχα υπερφυσικών αρσενικών.

Στην αλυσίδα δε μετράει ο φόβος: γενναίοι και δειλοί έχουν δέσει μεταξύ τους τις μοίρες τους· αυτό το δέσιμο, η επιλογή της κοινής μοίρας κάνει θαύματα ενάντια στο φόβο, όπως μπορεί να πιστοποιήσει οποιοσδήποτε έχει συμμετάσχει σε τέτοιες διαδηλώσεις.

Τέλος, για να έρθουμε στο τι κάνει συνήθως το αυθόρμητο άτομο, στην αλυσίδα δε μετράνε τα γρήγορα πόδια: το ατομικό τρέξιμο έχει απορριφθεί ως εκδοχή για όσο οι αγκώνες κρατούν ο ένας τον άλλον και, αν εξ ανάγκης αυτό το δέσιμο σπάσει, η επιλογή της ανασύστασης του μπλοκ παραμένει.

Εν ολίγοις είχαν δίκιο οι συφοριασμένοι κριτικοί του παρελθόντος: στην αλυσίδα το άτομο πράγματι δε μετράει. Επιλέγει να ενωθεί με τους συντρόφους και τις συντρόφισσές του και να στήσει μια συλλογική οντότητα. Είναι οι μπάτσοι που θα πρέπει να προσπαθήσουν να σπάσουν αυτή την οντότητα, πράγμα που τουλάχιστον μας φέρνει μπρος σε κάτι που ταιριάζει σε κινηματικούς. Αυτό που ανέκαθεν φοβούνταν τα αφεντικά και το κράτος ήταν τα συλλογικά υποκείμενα κι αυτό που ανέκαθεν επιδίωκαν ήταν η διάσπασή τους. Η αλυσίδα φέρνει ξανά στο προσκήνιο τη φυσική τάξη πραγμάτων του ταξικού πολέμου.

Σήμερα βέβαια η αλυσίδα γίνεται όλο και λιγότερο στόχος υβρεολογιών. Οι τελευταίες εξελίξεις των κατασταλτικών μηχανισμών έχουν αποδείξει περίτρανα ότι το άτομο και τα δίκια του δεν είναι το κατάλληλο υποκείμενο για τη διοργάνωση και πραγματοποίηση διαδηλώσεων. Οι “αλυσίδες” έχουν αρχίσει και προβάλλουν σιγά σιγά ως επιλογή, ειδικά όταν σφίγουν τα πράγματα γύρω από τις διαδηλώσεις. Δυστυχώς όμως οι αλυσίδες παραμένουν μια απραγματοποίητη ευχή για τα δύσκολα, πράγμα λογικό: ακόμη και σήμερα, με προίκα εκατοντάδες συλλήψεις, η επιλογή της αλυσίδας δε γίνεται αντιληπτή σα πολιτική επιλογή και διαδικασία, αλλά σα σωματική άσκηση, σα στρατιωτικό γυμνάσιο. Αυτό είναι και το επόμενο ζήτημα που πρέπει να λήξει. Η αλυσίδα δεν είναι χέρια που κλειδώνουν με ακρίβεια, δεν είναι χορευτική επίδειξη για τελετές έναρξης ολυμπιακών αγώνων. Αντιθέτως η αλυσίδα είναι η πολιτική επιλογή σύστασης συλλογικών υποκειμένων, όπως αυτή εκφράζεται στο δρόμο. Συνεπώς, η αλυσίδα δε φτιάχνεται στην πραγματικότητα στο δρόμο τη στιγμή της διαδήλωσης, αλλά έχει φτιαχτεί από τα πριν: με τη σύναψη ειλικρινών και ξεκάθαρων πολιτικών σχέσεων, με την εγκαθίδρυση αμοιβαίας εμπιστοσύνης, με την αναγνώριση και την οριοθέτηση της διαφωνίας που είναι ο μοναδικός δρόμος για να γίνει αυτή η διαφωνία σεβαστή. Με λίγα λόγια, με τη συγκροτημένη διαμόρφωση πολιτικών υποκειμένων και συλλογικότητων.

Και τώρα το λιγότερο σημαντικό: οι μηδέν άπειρο επιλέξαμε να καλέσουμε στην και να στηρίξουμε την αντιφασιστική διαδήλωση της 19ης Μαΐου. Επιλέξαμε να το κάνουμε μαζί με συντρόφους και συντρόφισσες με τους οποίους έχουμε εγκαταστήσει σχέσης εμπιστοσύνης και πολιτικής συμφωνίας. Επιλέξαμε να βγάλουμε τις πολιτικές μας σχέσεις και απόψεις στο δρόμο, ως διακριτό μπλοκ, στοιχισμένο σε αλυσίδες και αυτοπεριφρουρούμενο, το ελάχιστο που θα μπορούσαμε να προτείνουμε για μια αντιφασιστική διαδήλωση. Αλλά δεν επιλέξαμε να υπονομεύσουμε ή να διαβάλλουμε μια διαδήλωση που και απαραίτητη ήταν δεδομένων των περιστάσεων, και επιτυχημένη, και χρήσιμη για το κίνημα θα αποδειχτεί στο μέλλον. Θα μπορούσαμε να το είχαμε κάνει κι αυτό με το γνωστό τρόπο: συμμετέχουμε στο μπλοκ κατά βούληση και δίχως αντιρρήσεις, φωνάζουμε ανόρεχτα συνθήματα και γκρινιάζουμε σιγανά στους γύρω μας για τα κρίματα των διοργανωτών. Αντιθέτως, επιλέξαμε να προσφέρουμε ό,τι μπορούσαμε οργανωτικά, ώστε η διαδήλωση να έχει όσο το δυνατόν περισσότερο κόσμο, όσο το δυνατόν καλύτερη και δυναμικότερη παρουσία και όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ασφάλεια για όλους. Και επιλέξαμε να το κάνουμε διακριτά, τονίζοντας και οριοθετώντας τη διαφορά μας. Ελπίζουμε να το κάνουν και άλλοι στο μέλλον.

Κατά τα άλλα, ένα πράγμα παραμένει σίγουρο: καμιά πολύτιμη ατομικότητα και κανένα αδιαπραγμάτευτο αυθόρμητο δε θα μας βάλει να αμφιβάλουμε για την αναγκαιότητα της συλλογικής αυτοοργάνωσης του αντικαπιταλιστικού κινήματος. Με αλυσίδες ή χωρίς.

